

Nr 471.

Av herr Wehtje, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till vissa ändringar i gällande tulltaxa, m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 239 föreslås, bland annat, vissa ändringar i gällande tulltaxa i huvudsaklig överensstämmelse med förslag, som framlagts respektive tillstyrkts av den kemiska industriens centralorgan, Sveriges kemiska industrikontor. Dessa ändringar avse tullhöjningar för vissa konstplaster och därav framställda produkter men samtidigt tullsänkningar för andra konstplaster och för träsprit (metanol) samt införandet av tullfrihet för dels cellulosaopropionat och cellulosaabutyrat, dels styrol och cyklohexanon, dels alkylbensoler, alkylnaftaliner samt alkyl- och arylfenoler, dels vitaminer och dels amyalkohol för tillverkning av kalium- och natriumxantogenat.

Jag har ingen erinran mot de i proposition nr 239 framförda förslagen. Jag anser emellertid, att samtidigt böra genomföras även övriga av den kemiska industrien framförda förslag till tulltaxeförändringar, avseende införandet av värdetull med 15 % å acetylsalicylsyra och med 10 % å myrsyra och vätesuperoxid. Kommerskollegium har tillstyrkt dessa förslag och hemställt, att proposition i ärendena måtte avlätas till nu pågående riksdag.

Jag har mig bekant att kemikontoret i anledning av strävandena att liberalisera handeln mellan Marshall-länderna i skrivelse till statens industrikommission den 21 november 1949 framlämnade ett förslag till frilistning på det kemiska varuområdet, vilket förslag ansetts vara mycket liberalt och inbegrep ett flertal positioner, som myndigheterna icke funno anledning att frilista. Kemikontoret gav i skrivelsen vidare uttryck för den förhoppningen, att det skulle bli möjligt att på det kemiska varuområdet under loppet av 1950 genomföra en 100-procentig frilistning. Detta förutsatte dock att myndigheterna vidtogo vissa åtgärder, varmed bland annat avsågs införandet av tull för de tre speciella kemikalier vilka ovan omnämnts.

Kemikontoret har i sina skrivelser i ärendet framhållit, att i utlandet frilistningen på det kemiska varuområdet i allmänhet icke skett i samma utsträckning som i Sverige. Den i utlandet företagna frilistningen kan därjämte endast i ringa grad betecknas såsom en verklig liberalisering av handeln, enär importen av de frilistade varorna ofta likväl förhindras till följd av de i utlandet gällande synnerligen höga tullarna å ifrågavarande kemi-

kalier. I Frankrike och England äro värdetullar å organiska kemikalier om 25 resp. $33\frac{1}{3}$ % närmast att betrakta som normala. I Sverige motsvara de förefintliga tullarna å kemikalier nästan utan undantag högst 15 % av värdet. De äro ofta väsentligt lägre. Kemikontoret har emellertid icke föreslagit någon höjning av nu utgående tullar å kemikalier och ej heller införandet av tull å flertalet av de kemikalier, vilka sedan gammalt äro tullfria, ehuru de numera tillverkas inom landet. Införandet av de föreslagna skyddstullarna för de tre ovan omnämnda kemikalierna anses emellertid av kemikontoret vara en nödvändig förutsättning för att de berörda varorna skola kunna frilistas, om man icke vill äventyra att för landet mycket betydelsefulla tillverkningar måste läggas ner.

Nedan lämnas en kort redogörelse för de tre tullfrågor, som icke upptagits i Kungl. Maj:ts proposition nr 239, ehuru kommerskollegium hemställt, att proposition i ärendena måtte avlåtas till nu pågående riksdag.

Acetylsalicylsyra.

Acetylsalicylsyra är tullbelagd i samtliga länder, där tillverkning i större omfattning förekommer. I USA utgår tullen med dels 45 % av värdet och dels 7 cents per lb (sammanlagt motsvarande närmare 65 % av värdet), i Storbritannien med $33\frac{1}{3}$ % av värdet och i Frankrike med 30 % av värdet. Den av kemikontoret och kommerskollegium tillstyrkta tullsatsen utgör 15 % av värdet.

Tillverkningen upptogs av AB Bofors på begäran av medicinalstyrelsens materialnämnd och industrikommissionen under en tid, då landets möjligheter att utifrån erhålla det betydelsefulla läkemedlet voro mycket små. Kommerskollegium har uttalat, att »de omständigheter under vilka den inhemska tillverkningen av acetylsalicylsyra kommit till och den betydelse ur beredskapssynpunkt den måste anses äga för landet, utgöra enligt kollegii mening starka skäl för att tillverkningen i fråga även genom ett måttligt tullskydd beredes möjlighet att möta den internationella konkurrensen på området».

Medicinalstyrelsen har i sitt yttrande i ärendet uttalat, att »en inhemsk tillverkning av acetylsalicylsyra får ur olika synpunkter anses ha mycket stor betydelse för vårt land». Med hänsyn till den allmänna principen om tullfrihet för läkemedel har emellertid medicinalstyrelsen uttalat tveksamhet, om stödet åt den inhemska tillverkningen bör lämnas i form av tullskydd. Styrelsen föreslår, att i första hand andra utvägar böra övervägas, till exempel direkt understöd.

Kemikontoret har emellertid ansett införandet av ett tullskydd utgöra den enda framkomliga vägen för att bereda den inhemska tillverkningen det erforderliga stödet.

Kemikontoret har anfört att acetylsalicylsyra intager en ganska utpräglad särställning i olika avseenden och att ett undantag från den av medicinalstyrelsen anförda principen om läkemedels tullfrihet därför bör kunna göras. Tullar å vissa läkemedel ha även förutsetts i de av Kungl. Maj:t utfärdade grunderna för läkemedels taxering å apotek. Den föreslagna värdetullen skulle ej öka tillverkningskostnaderna för tabletter därav med mer än knappt 2 öre per ask om 50 tabletter. Detaljhandelspriset för en dylik ask utgör för närvarande mellan kr. 0:90 och kr. 1:35. Tullens införande skulle säkerligen ej komma att resultera i någon höjning av ovannämnda tablettpriser, enär AB Bofors närmast räknar med att inom ett år kunna ytterligare sänka sina priser å acetylsalicylsyra.

Det måste beaktas att de nuvarande tullförhållandena direkt missgynna den inhemska tillverkningen av acetylsalicylsyra. Medan den utländska industrien på området kan räkna med ett mycket betydande effektivt tullskydd, måste den inhemska industrien för närvarande räkna med ett s. k. negativt tullskydd, i det att en av de viktigaste råvarorna, ättiksyreanhydrid, är belagd med en värdetull av 15 %. Ättiksyreanhydrid tillverkas av ättiksyra, vilken syra inom landet framställes ur bland annat sulfitsprit. För ättiksyra och sprit äro tullsatserna t. o. m. högre än för ättiksyreanhydrid. Det måste ur olika synpunkter anses omöjligt att helt slopa dessa råvarutullar. Det negativa tullskydd, som den inhemska tillverkningen av acetylsalicylsyra för närvarande har att räkna med, skulle principiellt sett kunna elimineras genom att i särskilda anmärkningar till tulltaxan stadgades, att tull icke skall utgå för ättiksyreanhydrid och ättiksyra, som äro avsedda uteslutande för tillverkning av acetylsalicylsyra. En sådan anordning har genomförts beträffande vissa andra varor, avsedda för speciella ändamål, bl. a. i fråga om viss råvara för tillverkning av penicillin. En liknande anordning föreslås i proposition nr 239 i fråga om amylalkohol, avsedd att användas för tillverkning av kalium- och natriumxantogenat. Förbrukaren måste i så fall avlämna försäkran på tro och heder, att den importerade varan uteslutande är avsedd för det angivna ändamålet.

Denna väg för eliminering av ett negativt tullskydd synes emellertid icke framkomlig i fråga om acetylsalicylsyra. Den inhemska tillverkaren härav, AB Bofors, kommer nämligen att få en mycket betydande förbrukning av ättiksyra och ättiksyreanhydrid även för annat ändamål, nämligen för tillverkning av det moderna sprängämnet hexogen. Omvandlingen av ättiksyra till ättiksyreanhydrid kommer att ske i en och samma anläggning. Bolaget blir därför icke i stånd att avgiva någon försäkran om att ett visst parti ättiksyra uteslutande kommit till användning för tillverkning av acetylsalicylsyra. Då det tvivelsutan varit myndigheternas avsikt, att bolaget vid den nya hexogentillverkningen skulle använda uteslutande inhemska råvaror, synes frågan näppeligen kunna lösas på så sätt, att tullfrihet med-

gives även för de kvantiteter ättiksyra respektive ättiksyreanhydrid, vilka komma till användning för hexogentillverkningen.

Myrsyra.

Myrsyra har tidigare varit åsatt en värdetull av 15 %, men på förslag av 1906 års tullkommitté infördes tullfrihet, emedan varan icke tillverkades inom landet och utan olägenhet ansågs kunna göras tullfri. Förslaget avser införandet av en värdetull av 10 %. I Frankrike och England är myrsyra åsatt en värdetull av 25, respektive 33 $\frac{1}{3}$ %.

Myrsyra har under längre tid haft industriell användning. Den röner numera även ett allt större intresse inom jordbruket såsom tillsatsämne vid ensilage av grönfoder. Myrsyra är en organisk syra i motsats till den hittills vid ensileringen använda AIV-syran, som utgör en blandning av de oorganiska svavel- och saltsyrorna. Myrsyra är sålunda icke frätande och har inga skadliga inverkningar på djurkroppen. Trots att priset å myrsyra är avsevärt högre än å AIV-syra, torde användningen av myrsyra — om hänsyn tages till bland annat ökat fodervärde och högre smältbarhet för fodret — dock icke ställa sig dyrbarare än AIV-syra enligt vad kommerskollegium anfört i sitt utlåtande.

Importpriserna ha varit höga ända till dess att den inhemska tillverkningen kom i gång i större skala under andra halvåret 1949. Importpriserna sänktes i slutet av året till kr. 1: 70 per kg och ha under innevarande år på grund av den ökade konkurrensen ytterligare sjunkit synnerligen kraftigt. Engelsk och fransk vara offereras för närvarande till omkring kr. 1: 20, och Tjeckoslovakien har sänkt sitt pris ända ned till kr. 1: 05 fvb Trelleborg.

Kommerskollegium har med hänsyn till den stegrade utländska konkurrensen funnit skäligt, att tillverkningen i fråga erhåller ett visst tullskydd i likhet med vad fallet är för AIV-syran, som är tullbelagd.

Vätesuperoxid.

Vätesuperoxid har tidigare dragit en värdetull av 15 %, vilken senare utbyttes mot en viktull. Kemikontoret tog självt initiativ till att denna tull år 1929 slopades, beroende på att kemikontoret icke ansåg någon framtida inhemska tillverkning sannolik. Det nu föreliggande förslaget avser införandet av en värdetull av 10 %.

De ledande exportländerna ha sin egen vätesuperoxidmarknad väl tullskyddad. Sålunda utgå värdetullar med 33 $\frac{1}{3}$ % i England och med 25 % i Frankrike och USA.

Under senare år har Elektrokemiska AB upptagit tillverkning av vätesuperoxid med en beräknad produktionskapacitet av 480 ton per år. På

grund av den utländska konkurrensen har emellertid bolaget hittills icke kunnat finna avsättning på den inhemska marknaden för mer än ungefär halva denna kvantitet. Någon export har icke varit möjlig, då de höga vär-detullarna i andra vätesuperoxidproducerande länder lagt hinder i vägen därför.

På grund av tillverkningens art och den speciella apparaturen är det av största betydelse att produktionen kan fortgå så kontinuerligt som möjligt under året. Varje driftsavbrott medför nämligen avsevärda kostnader för bland annat den omfattande rengöring av apparatur och ledningar, som är nödvändig för att förhindra förorening av den färdiga varan.

Under åberopande av att tillverkningen i fråga även har stor betydelse för landets försvarsberedskap har kollegium tillstyrkt den föreslagna tull-beläggningen av vätesuperoxid.

Två av de råvaror som användas vid tillverkningen, nämligen ammo-niumsulfat och svavelsyra, äro tullbelagda.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen i anslutning till behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 239 ville besluta, att tulltaxan i nedan angivna delar erhåller följande ändrade lydelse:

Tull-		
taxenr		
181: 1	Fluorvätesyra, kromsyra, borsyra, mjölksyra, citronsyra, vinsyra, bensoesyra och salicylsyra	fria
181: 2	Myrsyra	100 kr. 10: —
204: 1	Klorkalk	fri
Peroxider:		
204: 2	väteperoxid (vätesuperoxid)	100 kr. 10: —
204: 3	andra	fria
Apoteksvaror, enkla eller sammansatta:		
222: 2	acetylsalicylsyra och beredningar därav	100 kr. 15: —
222: 3	andra	fria

Anmärkingar till nr 222: 2—3:

1. Såsom apoteksvaror tulltaxeras dels — — — utgöra apoteksvaror.
2. Rörande införseln — — — gällande giftstadga.

Stockholm den 19 april 1950.

Ernst Wehtje.